

LAKIALOITE 89/2000 vp

Laki lasten päivähoidosta annetun lain 11 a §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa esitetään muutettavaksi 1 päivänä elokuuta 2000 voimaan tulevan lasten päivähoitolain 11 a §:n 1 momentti, jolla säädetään päivähoidon subjektiivisesta oikeudesta alle kouluikäisten lasten vanhemmille tai muille huoltajille. Sen mukaan kunnan on huolehdittava sen lisäksi, mitä 11 §:ssä säädetään siitä, että lapsen vanhemmat tai muut huoltajat voivat saada lapselle kunnan järjestämän päivähoitopaikan äitiys-, isyys- ja vanhempainrahakauden päätyttyä

ja että lapsi voi olla päivähoidossa siihen saakka, kunnes siirtyy oppivelvollisena peruskouluun tai kun lapsi osallistuu ennen oppivelvollisuuskäynnin perusopetuslain mukaiseen esiopetukseen.

Lakialoitteessa ehdotetaan, että myös pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien lasten vanhemmilla tai muilla huoltajilla olisi subjektiivinen oikeus päivähoitoon lapsen osallistuessa oppivelvollisuuden alkamisvuonna järjestettävään esiopetukseen.

PERUSTELUT

1. Perusopetuslain mukainen oppivelvollisuus

Perusopetuslain (628/1998) 25 §:n 1 momentin mukaan oppivelvollisuus alkaa sinä vuonna, kun lapsi täyttää seitsemän vuotta. Oppivelvollisuus päättyy, kun perusopetuksen oppimäärä on suoritettu tai kun oppivelvollisuuden alkamisesta on kulunut 10 vuotta. Saman pykälän toisessa momentissa todetaan, että jos perusopetukselle säädettyjä tavoitteita ei lapsen vammaisuuden tai sairauden vuoksi ole ilmeisesti mahdollista saavuttaa yhdeksässä vuodessa, alkaa oppivelvollisuus vuotta 1 momentissa säädettyä aikaisemmin ja kestää 11 vuotta.

Oppivelvollisuuden suorittamisesta säädetään perusopetuslain 26 §:ssä, jonka mukaan oppivelvollisen on osallistuttava perusopetuslain mukaisesti järjestettyyn perusopetukseen tai saatava muulla tavalla perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot. Lain 25 §:n 2 momentissa tarkoitettua pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan tulee osallistua oppivelvollisuuden alkamisvuonna järjestettävään esiopetukseen. Oppivelvollisen huoltajan on huolehdittava siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua.

2. Esiopetusuudistus

1 päivänä elokuuta 2000 voimaan tulevan lasten päivähoitolain 11 b §:n mukaan päivähoitoa jär-

jestettäessä tulee huolehtia, että päivähoidossa olevilla lapsilla on mahdollisuus osallistua 1 a §:n perusopetuslain mukaiseen esiopetukseen. Esiopetus kestää pääsääntöisesti yhden lukuvuoden. Pidennetyin oppivelvollisuuden piirissä olevien lasten esiopetuksen lainsäädäntö pysyy uudistuksessa entisellään.

Uudistus ei muuta alle kouluikäisten lasten vanhempien tai muiden huoltajien lasten päivähoidosta annettuun lakiin perustuvaa oikeutta lain tarkoittamaan kunnan järjestämään päivähoitopaikkaan. Perusopetuslain nojalla järjestettävään esiopetukseen osallistuminen, vaikka esiopetus järjestettäisiinkin lasten päivähoidosta annetun lain tarkoittamassa hoitopaikassa, ei myöskään merkitse lasten päivähoidosta annetussa laissa tai vastaavasti lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetussa laissa tarkoitettua päivähoitopaikan valintaa.

Voimaan tuleva esiopetusuudistus kohtelee perusteelta eriarvoisesti normaalin oppivelvollisuuden ja pidennetyin oppivelvollisuuden piirissä olevien lasten vanhempia tai muita huoltajia heidän hakiessaan päivähoitolain mukaista hoitopaikkaa esiopetukseen osallistuvalla lapselle.

3. Subjektiivinen oikeus lasten päivähoitoon

Lasten päivähoidosta annetun lain (36/1973) 2 §:ssä todetaan, että lasten päivähoitoa voivat saada lapset, jotka vielä eivät ole oppivelvollisuusikäisiä, sekä milloin erityiset olosuhteet sitä vaativat eikä hoitoa ole muulla tavoin järjestetty, myös sitä vanhemmat lapset. Edelleen saman pykälän 2 momentin mukaan lasten päivähoito on pyrittävä järjestämään siten, että se tarjoaa lapsen hoidolle ja kasvatukselle sopivan hoitopaikan ja jatkuvan hoidon sinä vuorokauden aikana, jona sitä tarvitaan.

Päivähoidon subjektiivisesta oikeudesta alle kouluikäisten lasten vanhemmille säädetään 1 päivänä elokuuta 2000 voimaan tulevassa päivähoitolain 11 a §:n 1 momentissa. Päivähoidon subjektiivisen oikeuden ja sille vaihtoehdoisen kotihoidon tai yksityisen hoidon tuen oikeus on rajattu päättymään oppivelvollisuuden alkaessa.

Näin ollen pidennetyin oppivelvollisuuden piirissä olevan lapsen oikeus päivähoitopaikkaan ja sille vaihtoehdoiseen taloudelliseen tukeen päättyy lapsen siirtyessä 6-vuotiaana kouluun.

Lähtökohtaisesti pidennetyin oppivelvollisuuden piirissä olevan lapsen vanhemmille tai muille huoltajille on siis säädetty oikeus lapsen hoitopaikkaan hoidon tarpeen sitä edellyttäessä tai lapsen erityisten olosuhteiden sitä vaatiessa. Kuitenkin subjektiivisen oikeuden osalta päivähoidon piiriin kuuluvat ikäluokat rajoittuvat oppivelvollisuuden alkuun saakka.

Sosiaali- ja terveystieteiden Varhaiskasvatustyöryhmä (STM, työryhmämuistioita 1999:4) on todennut, että kuntien tulisi huolehtia pidennetyin oppivelvollisuuden piirissä olevien lasten aamu- ja iltapäivähoidosta silloin, kun vanhemmat ovat työn tai opiskelun vuoksi estyneitä hoitamaan lasta itse. Työryhmän mukaan pidennetyin oppivelvollisuuden piirissä olevien lasten subjektiivisen oikeuden päivähoitoon tulisi jatkua oikeutena osapäivähoitoon sinä lukuvuonna, kun oppivelvollisuus näiden lasten kohdalla alkaa.

Osa kunnista järjestää pidennetyin oppivelvollisuuden piirissä olevien lasten aamu- ja iltapäivähoidon vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (380/1987) nojalla. Lain 3 §:n mukaan kunnan on huolehdittava siitä, että vammaisille tarkoitetut palvelut ja tukitoimet järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina, kun kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Näihin voidaan katsoa kuuluvan myös tarvittaessa vammaisen lapsen aamu- ja iltapäivähoidon järjestäminen. Kuitenkaan näiden kuntien pidennetyin oppivelvollisuuden piirissä olevien lasten vanhemmilla ei ole päivähoitolain 11 a §:n 1 momentin subjektiivista oikeutta lasten päivähoitoon.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

lasten päivähoidosta annetun lain 11 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 19 päivänä tammikuuta 1973 lasten päivähoidosta annetun lain (36/1973) 11 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1290/1999, seuraavasti:

11 a §

Sen lisäksi, mitä 11 §:ssä säädetään, kunnan on huolehdittava siitä, että lapsen vanhemmat tai muut huoltajat voivat saada lapselle kunnan järjestämän 1 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetun päivähoitopaikan sen ajan päätyttyä, jolta voidaan suorittaa sairausvakuutuslaissa (364/1963) tarkoitettua äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaa, ja että lapsi voi olla päivähoidossa siihen saakka, kunnes hän siirtyy perusopetuslaissa tarkoitettuna oppivelvollisena perusopetukseen. Päivähoitoa on kuitenkin järjestettävä osa-aikaisesti, kun lapsi ennen perusopetuslaissa tarkoitettua oppi-

velvollisuuskään osallistuu perusopetuslain mukaiseen esiopetukseen tai kun perusopetuslaissa tarkoitetun pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleva lapsi osallistuu oppivelvollisuuden alkamisvuonna järjestettävään esiopetukseen. Päivähoitoa on mahdollisuuksien mukaan järjestettävä lapsen vanhempien tai muiden huoltajien toivomassa muodossa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta

Helsingissä 20 päivänä kesäkuuta 2000

Erkki Kanerva /sd
Saara Karhu /sd
Lauri Kähkönen /sd
Jukka Gustafsson /sd
Susanna Huovinen /sd
Jussi Ranta /sd
Matti Vähänäkki /sd
Heli Paasio /sd
Kari Rajamäki /sd
Anne Huotari /vas

Säde Tahvanainen /sd
Jouko Skinnari /sd
Pia Viitanen /sd
Matti Saarinen /sd
Leena Luhtanen /sd
Arto Seppälä /sd
Kalevi Olin /sd
Klaus Hellberg /sd
Lauri Oinonen /kesk

